

גמרא כתובות ח':

אמר רבי אלעזר האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו.
ואמאי ספק ספיקא הוא ספק תחתיו ספק אין תחתיו ואם תמצא לומר תחתיו ספק באונס ספק ברצון.
לא צריכא באשת כהן ואיבעית אימא באשת ישראל וכגון דקביל בה אבוה קידושין פחותה מבת ג' שנים ויום אחד.
מאי קמ"ל תנינא האומר לאשה קדשתיך והיא אומרת לא קדשתי היא מותרת בקרוביו והוא אסור בקרובותיה.
מהו דתימא התם דודאי קים ליה אבל הכא מיקם הוא דלא קים ליה קמ"ל.
ומי אמר רבי אלעזר הכי והאמר רבי אלעזר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה וכמעשה שהיה.
ותסברא מעשה שהיה בקינוי וסתירה הוה ועוד מי אסרוה.
הא לא קשיא הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה ממעשה שהיה דלא הוה קינוי וסתירה ולא איתסרא מכל מקום קשיא קינוי וסתירה אין פתח פתוח לא.
ולטעמיך קינוי וסתירה אין עדים לא.
אלא הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה בעד אחד אלא בשני עדים וקינוי וסתירה אפילו בעד אחד נמי ופתח פתוח כשני עדים דמי.
וכי תימא מעשה שהיה מפני מה לא אסרוה התם אונס הוה ואיבעית אימא כי הא דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן (ט':) כל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כותב לאשתו דכתיב {שמואל א י"ז:ח"ח} ואת אחיך תפקד לשלום ואת ערובתם תקח מאי ואת ערובתם תקח תני רב יוסף דברים המעורבין בינו לבינה.
אמר אביי אף אן נמי תנינא בתולה נשאת ליום הרביעי ליום רביעי אין ליום חמישי לא מאי טעמא משום איקרורי דעתא.
ולמאי אי למיתב לה כתובה ניתב לה אלא לאוסרה עליו ודקא טעין טענה.
מאי לאו דקטעין טענת פתח פתוח לא דקטעין טענת דמים.

אמר רב יהודה אמר שמואל האומר פתח פתוח מצאתי נאמן להפסידה כתובתה
אמר רב יוסף מאי קמ"ל תנינא האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו יכול לטעון טענת בתולים מפני שמתייחד עמה ביהודה הוא דלא מצי טעין הא בגליל מצי טעין.
ולמאי אי לאוסרה עליו ביהודה אמאי לא אלא לאו להפסידה כתובתה ודקא טעין טענה מאי לאו דקא טעין טענת פתח פתוח לא דקא טעין טענת דמים י'.

איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל משום רבי שמעון בן אלעזר חכמים תקנו להם לבנות ישראל לבתולה מאתים ולא למנה מנה והם האמינוהו שאם אמר פתח פתוח מצאתי נאמן א"כ מה הועילו חכמים בתקנתם.
אמר רבא חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה.
תנא הואיל וקנס חכמים הוא לא תגבה אלא מן הזיבורית קנסא מאי קנסא אלא אימא הואיל ותקנת חכמים הוא לא תגבה אלא מן הזיבורית רבן שמעון בן גמליאל אומר כתובת אשה מן התורה.
ומי אמר רבן שמעון בן גמליאל הכי והתניא {שמות כ"ב:ט"ז} כסף ישקול כמוהר הבתולות שיהא זה כמוהר הבתולות ומוהר הבתולות כזה מכאן סמכו חכמים לכתובת אשה מן התורה רבן שמעון בן גמליאל אומר כתובת אשה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים.
איפוך ומאי חזית דאפכת בתרייתא איפוך קמיייתא.
הא שמעינא ליה לרבן שמעון בן גמליאל דאמר כתובת אשה מדאורייתא דתנן רבן שמעון בן גמליאל אומר נותן לה ממעות קפוטקיא.

ואי בעית אימא כולה רבן שמעון בן גמליאל היא וחסורי מיחסרא והכי קתני מכאן סמכו חכמים לכתובת אשה מן התורה כתובת אלמנה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים שרבן שמעון בן גמליאל אומר כתובת אלמנה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים.
ההוא דאתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה פתח פתוח מצאתי אמר ליה רב נחמן אסבוהו כופרי מברכתא חביטא ליה.

והא רב נחמן הוא דאמר מהימן מהימן ומסבינן ליה כופרי רב אחאי משני כאן בבחור כאן בנשוי.

ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל אמר ליה פתח פתוח מצאתי אמר ליה שמא הטייתה אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שהיה מהלך באישון לילה ואפילה היטה מצאו פתוח לא היטה מצאו נעול. איכא דאמרי הכי אמר ליה שמא במזיד הטייתה ועקרת לדשא ועברא אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שהוא מהלך באישון לילה ואפילה היטה במזיד מצאו פתוח לא היטה במזיד מצאו נעול. ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל בר רבי אמר ליה רבי בעלתי ולא מצאתי דם אמרה לו רבי בתולה הייתי אמר להם הביאו לי אותו סודר הביאו לו הסודר ושראו במים וכבסו ומצא עליו כמה טיפי דמים אמר לו לך זכה במקחך.

אמר ליה הונא מר בריה דרבא מפרזקיא לרב אשי אנן נמי נעביד הכי אמר ליה (י'): גיהוץ שלנו ככיבוס שלהם ואי אמרת נייעבד גיהוץ מעברא ליה חומרתא.

ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל ב"ר אמר ליה רבי בעלתי ולא מצאתי דם אמרה ליה רבי עדיין בתולה אני אמר להן הביאו לי שתי שפחות אחת בתולה ואחת בעולה הביאו לו והושיבן על פי חבית של יין בעולה ריחה נודף בתולה אין ריחה נודף אף זו הושיבה ולא היה ריחה נודף אמר לו לך זכה במקחך. ונבדוק מעיקרא בגווה גמרא הוה שמיע ליה מעשה לא הוה חזי וסבר דלמא לא קים ליה בגווה דמלתא שפיר ולאו אורח ארעא לזלזולי בבנות ישראל.

ההוא דאתא לקמיה דרבן גמליאל הזקן אמר לו רבי בעלתי ולא מצאתי דם אמרה לו רבי ממשפחת דורקטי אני שאין להן לא דם נדה ולא דם בתולים בדק רבן גמליאל בקרובותיה ומצא כדבריה אמר לו לך זכה במקחך אשריך שזכית למשפחת דורקטי.

מאי דורקטי דור קטוע אמר רבי חנינא תנחומים של הבל ניחמו רבן גמליאל לאותו האיש דתני רבי חייא כשם שהשאור יפה לעיסה כך דמים יפים לאשה ותנא משום רבי מאיר כל אשה שדמיה מרובין בניה מרובים. אתמר רבי ירמיה בר אבא אמר זכה במקחך אמר ליה ורבי יוסי בר אבין אמר נתחייב במקחך אמר ליה בשלמא למאן דאמר נתחייב היינו דרבי חנינא אלא למאן דאמר זכה מאי זכותא דלא אתי לידי ספק נדה. ההוא דאתא לקמיה דרבי אמר ליה רבי בעלתי ולא מצאתי דם אמרה לו רבי עדיין בתולה הייתי ושני בצורת הוה ראה רבי שפניהם שחורים צוה עליהן והכניסום למרחץ והאכילום והשקום והכניסום לחדר בעל ומצא דם אמר לו לך זכה במקחך קרי רבי עליהם {איכה ד':ח'} צפד עורם על עצמם יבש היה כעץ.

צריך לכונסה מבעוד יום. שלא יהא כקונה קניין בשבת. ר' לעזר
 מייתי לה טעם דמתני'. שאם היה לו טענת בתולים היה משכים
 לבית דין. מתנית' מסייעא לר' לעזר. מן הסכנה והילך נהגו לשאת
 15 בשלישי ולא מיחו בידן חכמ'. בשיני אין שומעין לו. ואם מפני
 האונס מותר. מהו מפני האונס. מפני הכשפים. מה בין שיני
 לשלישי. לא דומה משתהא יום אחד למשתהא שני ימים. [וישתהא
 שני ימים]. שלא יערב עליו המקח. ויערב עליו המקח. לית יכול.
 20 דאמ' ר' אילא בשם ר' אלעזר. מצא הפתח פתוח אסור לקיימה
 משום ספק סוטה. וחש לומ' שמא אנוסה היא. קול יוצא לאנוסה.
 ואפי' תחוש לה משום אנוסה. לא ספק אח!ר!. ספק אנוסה ספק
 פתוחה. מדבר תורה להחמיר. אמ' ר' יוסי. ואפי' תחוש לה משום
 אנוסה. שתי ספיקות. [ספק אנוסה ספק פתוחה ספק משנתארסה ספק עד
 25 שלא תארס. שתי ספיקות] מדבר תורה להקל. קידשה בחופה לית ליה

כאן להלכה כאן לדבר תורה. ר' יונה בשם ר' קריספא. בוגרת
 כחבית פתוחה היא. הדא דאת דא | אמר. שלא להפסידה מכתובתה. כ
 אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. ואתייהא כיי דר' חנינא.
 דר' חנינא אמ'. מעשה באשה אחת שלא נמצאו לה בתולים. ובא 5
 מעשה לפני ר'. אמ' לה. איכן הן. אמרה ליה. מעלותיו שלבית
 אבא היו גבוהין ונשרו. והאמינה ר'. הדא דתימר שלא להפסידה
 מכתובתה. אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. ואתייהא כיי
 דתנינן תמן. "בתולה ואלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין כתובתן
 מאתיים ויש להן טענת בתולים" (כתובות א, ב.). הדא דאת אמ'. 10
 בכתובת מנה מאתיים. אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה.
 ואתייהא כיי דתנינן תמן. "האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים
 אינו יכול לטעון טענת בתולים מפני שהוא מתייחד עמה" (כתובות
 א, ה.). הדא דמר לכתובת מנה מאתיים. אבל לקיימה אינו רשאי מפני 15
 ספק סוטה. ותייהא כיי דתנינן. "הנושא את האשה ולא מצא לה
 בתולים. והיא אומרת. משאירסתני נאנסתי [ו]נסתחפה שדך. והוא
 או'. לא כי אלא עד שלא אירשתיך. והיה מקחו מקח
 טעות" (כתובות א, ג.). הדא דמר לכתובת מנה מאתיים. אבל לקיימה
 אינו רשאי משום ספק סוטה. ותייהא כיי דתנינן תמן "היא אומרת. 20
 מוכת עץ אני. והוא או'. לא כי אלא דרוסת איש את" (כתובות א, ז.).
 הדא דתימ' בכתובת מנה מאתיים. אבל לקיימה אינו רשאי משום
 ספק סוטה. [וכולהן מן ההיא דאמר ר' הילא בשם ר' אלעזר. מצא הפתח
 פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה]. על דעת דר' לעזר בוגרת אימתי
 היא נישאת. בתולה מן הנישואין אימתי היא נישאת. מוכת עץ כר'
 מאיר אימתי היא נישאת. נישמענה מן הדא. "אם יש עדים 25
 שיצאת בהינומא" (כתובות ב, א.). ולא אדכר רביעי. הדא אמרה דלית
 רביעי כלום.

מזכירין. תני. אמ' ר' יודה. ביהודה בראשונה היו מעמידין אותן
שני שושבינין. אחד משל(ה¹) [כלה] ואחד משלחתן. אעפ"כ לא

היו מעמידין אותן אלא בשעת נישואין. ובגליל לא היו עושין כן.
ביהודה בראשונה היו מייחדין החתן אצל הכלה שעה כדי שיהא
לבו גס בה. ובגליל לא היו עושין כן. ביהודה בראשונה היו
השושבינין מפשפשיין במקום החתן ובמקום הכלה. ובגליל לא היו
(א)[ע]ושין כן. ביהודה בראשונה היו השושבינין ישינין במקום
חתן ובמקום כלה. ובגליל לא היו עושין כן. כל שלא נהג כמנהג
זה אינו יכול לטעון טענת בתולים. תמן תנינן. "כל גפן יש בה יין.
ושאין בה יין טרוקטי" (גי' ס, יא). ר' ירמיה בעי. מעתה אין טענת
בתולים בר' יודה. [אמ' ר' יוסה. כל גרמה אמרה שיש טענת בתולים בר'
יודה]. דתני. אמ' ר' יודה. ביהודה בראשונה היו מעמידין שני
שושבינין. אחד משלחתן ואחד משלכלה. אעפ"כ לא היו מעמידין
אלא !נושאיין!. ובגליל לא היו עושין כן. [עד] ישינין במקום
חתן ובמקום כלה. ובגליל לא היו עושין כן. מאי כדון. עליה
להביא ראיה שהיא ממשפחת טרוקטי. ר' ירמיה סבר מימר. מנהג
יהודה בגליל. אמ' ליה ר' יוסי. וכ(ן)[י?] מנהג יהודה (ביהודה)
[בגליל] עדות תורה היא. אלא מנהג יהודה ביהודה ומנהג גליל
בגליל. מכיון דתימר. אינה עדות תורה. לא יעמד. אלא שלא יפרצו
בנות יש' בזימה. אם בשביל שלא יפרצו בנות יש' בזימה אפי'
מעמיד לא יהא נאמן. ר' יוסי בשם ר' אילא. אין אדם עשוי
להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו. [אם משום שאין אדם
עשוי להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו] אפי' [אינו] (2) מעמיד
(1) אינו¹ יהא נאמן. אמ' ר' הילא. מפני חשד אחד מפני פרוץ
אחר. מה אנן קיימין. אם בשפישפש ומצא הרי מצא. אם בשלא
מצא הרי פישפש לא פישפש. אלא הכין אנן קיימין. בשלא
פישפש ומצא. היא אומרת. דם בתולים היא. והוא או'. לא כי אלא
דם צפור היא. הורע כוחו שלא נהג כמנהג זה. הדא דתימ'. שלא
להפסידה מכתובתה. אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה.
ותייא כיי דתנינן תמן. "בתולה ואלמנה" וכול' (כתובות א, ב). וכולהן
מן ההין דאמ' ר' הילא בשם ר' לעזר. מצא פתח פתוח אסור
לקיימה משום ספק סוטה. תני. טענת בתולים כל שהן. מעשה
ש

א, ו' ה' ר'. "הנושא אשה ולא מצא לה בתולים" כול'. ר' ירמיה בעי. מעתה אין טענת בתולים לא כרבן גמליאל וכו' אליעזר אלא כר' יהושע. וחזר ואמ'. יש טענת בתולים כרבן גמליאל וכו' אליעזר בשותקת. ואפי' תימר במדברת. באומרת. מצא ואיבד. ותהא נאמנת. לית יכיל. דאמ' ר' אילא בשם ר' לעזר. מצא פתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה. הכא איתמר נאמנת. והכא איתמר אינה נאמנת. תמן שניהן מודין בשהפתח פתוח. תמן תנינן.

רמב"ם איסורי ביאה י"ח

(א) מפי השמועה למדנו שהזונה האמורה בתורה היא כל שאינה בת ישראל, או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להינשא לו איסור השוה בכל, או שנבעלה לחלל אף על פי שהיא מותרת להינשא לו: לפיכך הנרבעת לבהמה, אף על פי שהיא בסקילה לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה, שהרי לא נבעלה לאדם, והבא על הנידה, אף על פי שהיא בכרת, לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה, שהרי אינה אסורה להינשא לו.

(ב) וכן, הבא על הפנויה, אפילו היתה קדשה שהפקירה עצמה לכל, אף על פי שהיא במלקות, לא נעשית זונה, שהרי אינה אסורה להינשא לו:

אבל הנבעלת לאחד מאיסורי לאוין השוין בכל ואינן מיוחדין בכהנים, או מאיסורי עשה, ואין צריך לומר למי שהיא אסורה לו משום ערוה, או לגוי ועבד, הואיל והיא אסורה להינשא לו הרי זו זונה.

...

(ה) הא למדת שאין היותה זונה תלוי בבעילה של איסור, שהרי הבא על הנידה ועל הקדשה, והנרבעת לבהמה, נבעלה בבעילה של איסור ולא נעשית זונה, ומי שנישאת לחלל נבעלה בעילה של התר, כמו שיתבאר, ונעשית זונה. ואין הדבר תלוי אלא בפגימה, ומפי השמועה למדו שאינה פגומה אלא מאדם האסור לה או מחלל, כמו שביארנו:

(ו) כל הנבעלת לאדם שהוא עושה אותה זונה, בין באונס בין ברצון, בין בזדון בין בשוגג, בין כדרכה בין שלא כדרכה, משהערה בה נפסלה משום זונה, ובלבד שתהיה בת שלש שנים ויום אחד, ויהיה הבועל בן תשע שנים ויום אחד ומעלה:

לפיכך אשת איש שנבעלה לאחר, בין באונס בין ברצון, נפסלה לכהונה.

(ז) ואשת כהן שנאנסה, בעלה לוקה עליה משום טומאה, שנאמר "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה" (דברים כ"ד:ד'). הכל בכלל שאם נבעלו נאסרו על בעליהן, פירט לך הכתוב באשת ישראל שנאנסה שהיא מותרת לבעלה, שנאמר "והיא לא נתפשה" (במדבר ה':י"ג), אבל אשת כהן באיסורה עומדת, שהרי היא זונה.

(ח) אשת ישראל שנאנסה, אף על פי שהיא מותרת לבעלה, הרי זו אסורה לכהונה:

ר' חננאל כתובות ט':

אמר רב יוסף מאי קמשמע לן, תנינא: האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו יכול לטעון טענת בתולים כול' – ודחינן נמי להא דרב יוסף ואוקימ' בטוען טענת דמים – פיר' גאון מה בין טענת פתח פתוח לטענת דמים?

יש ביניהם כי אם אנמצאו לה דמים אע"פ שאינה בתולה, איפשר שהיא מוכת עץ, ואם בוגרת אע"פ שהיא בתולה אין בה טענת דמים, לפי שדמיה כלין. אבל אם מצא פתח פתוח אינו אלא מחמת ביאה שבא אדם עליה.

רמב"ם אישות י"א

(ט) ומה היא טענת בתולים, זה שנשא בתולה שחזקה שהיא בתולה, וטוען ואומר, לא מצאתיה בתולה. ושני סימנין הן לבתולים, האחד, דמים ששותתין ממנה בסוף ביאה ראשונה, והשני, הדוחק שימצא בה בביאה ראשונה בשעת התשמיש:

(י) הנושא בתולה שכתובתה מאתים, וטען ואמר, לא מצאתיה בתולה, שואלין אותה, אם אמרה, אמת הוא אומר, לא מצאני בתולה מפני שנפלתי והכני עץ או קרקע והלכו בתולי, הרי זו נאמנת, ותחזור כתובתה למנה. אף על פי שהוא טוען ואומר, שמא איש בא עליך, ואין לך כלום, אין משגיחין בטענתו. ויש לו להחרים סתם שלא בא עליה איש, שאין הדבר לו ודאי:

(יא) אמרה, הין, אמת אמר שלא מצאני בתולה, ואיש בא עלי באונס אחר שנתארסתי לו, הרי זו נאמנת, וכתובתה מאתים כמות שהיתה. ואם טען ואמר, שמא עד שלא אירסתיך נאנסת ומקחי מקח טעות, או אחר שאירסתיך נבעלת ברצוניך, הרי זה מחרים סתם על מי שטוען שקר כדי לחייבני ממון שאיני חייב בו: (יב) טען ואמר, לא מצאתיה בתולה, והיא אומרת, לא בא עלי, ועדיין בתולה אני, בודקין אותה, או חוזר ובוכל בפני עדים:

אמרה, בא עלי, ובתולה מצאני ככל הבתולות, ושקר הוא טוען, שואלין אותו ואומרין לו, מה היה הדבר עד שאמרת שאינה בתולה, אם אמר, מפני שלא מצאתי דם, בודקין במשפחתה שמא אין להן דם כלל, לא דם נידה ולא דם בתולים, אם נמצאו כולן כן, הרי זו כחזקה: לא נמצאו בני משפחתה כן, בודקין אותה שמא חולי גדול יש בה שיבש לחלוחית האיברים, או שמא היתה מתענה ברעב, ומרטבין אותה, ומאכילין אותה ומשקין אותה עד שתבריא ותיבעל שניה, ונראה אם תוציא דם אם לאו. +, שכל בתולה יש לה דם, בין קטנה בין נערה בין בוגרת, אלא מפני החולי, כמו שאמרנו: ואם אמר, מפני שלא מצאתי דוחק, אלא פתח פתוח מצאתי, שואלין על שנותיה, שמא בוגרת היא, שרוב הבוגרות אין להן דוחק שמרגישין בו הרבה, שהרי גדלה ונתרפו איבריה וכלו בתוליה. אם לא בגרה עדיין, אומרין לו, שמא הטיחה או בעלתה בנחת הרבה, ולפיכך לא הרגשתה בדוחק, אם אמר, לא כי, אלא ודאי פתח פתוח היה, הרי זו טענת בתולים לכל בתולה שלא בגרה, בין קטנה בין נערה, בין בריאה בין חולה, שכל בתולה נערה פתחה סתום הוא, ואף על פי שיצא הדם, הואיל ומצא פתח פתוח אין כאן בתולים: (יג) יש גאונים שהורו שהבוגרת אין לה טענת דמים ויש לה טענת פתח פתוח. ואין דרך התלמוד מראה דבר זה, וטעות היתה בנוסחיות שלהם. וכבר בדקתי על ספרים רבים וקדמונים, ומצאתי שהדבר כמו שאמרנו, שאין לבוגרת אלא טענת דמים בלבד: